

Handläggare
Kajsa Pärke
Telefon: 08-508 21 083

Till
Älvsjö stadsdelsnämnd
2016-10-20

Avfallsplan för Stockholm 2017-2020

Remiss från Stockholm Vatten

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Per Kjellander
Stadsdelsdirektör

Elisabet Tullgren
Avdelningschef

Sammanfattning

Stockholm Vatten, som numera ansvarar för avfallsfrågor, har tagit fram en ny avfallsplan för 2017-2020. Den är i stort en revidering av den föregående planen. Den innehåller fyra huvudmål och ett antal delmål med åtgärder, av vilka en del är hämtade ur Stockholms miljöprogram.

Förvaltningen anser att avfallsplanen ger ett genomarbetat intryck med många bra åtgärder. Förvaltningen kommenterar en del av delmålen och åtgärderna som berör stadsdelsnämnden, bland annat fastighetsnära källsortering, insamling av farligt avfall och nedskräpning i stadsmiljön.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för HR och extern service, som även har gjort en bedömning ur jämställdhetsperspektiv. Förslag till beslut bedöms vara neutralt ur jämställdhetsperspektiv. Remisstiden sträcker sig till den 31 oktober 2016. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen den 13 oktober 2016.

Bakgrund

Enligt Miljöbalken ska alla kommuner ha en avfallsplan som omfattar allt avfall, både det som kommunen ansvarar för och övrigt avfall. Syftet med planen är att ha en strategi för stadens och andra aktörers arbete inom avfallsområdet.

Den ökande befolkningen innebär ökade krav på tillräcklig plats för hantering av både hushållens och verksamheternas avfall, t.ex. hushållsavfall, grovavfall, farligt avfall och förpackningar. Samtidigt leder förtätningen av staden till en större konkurrens om tillgängliga ytor och ökad trängsel i trafiken.

I början av 1900-talet slängde varje svensk 25-30 kilo avfall per år, idag har mängden ökat till knappt 500 kg. Att minska avfallsmängderna och erbjuda en lättillgänglig, miljöanpassad och kostnadseffektiv avfallshantering med en god arbetsmiljö är en stor utmaning.

Remissen i sammanfattning

Stockholm Vatten, som numera ansvarar för avfallsfrågor, har tagit fram en ny avfallsplan för 2017-2020. Den är i stort en revidering av den föregående planen som omfattade perioden 2013-2016. De fyra huvudmålen är kvar, om än i något omarbetad text. Miljöprogrammet och avfallsplanen går i samma riktning och en del åtgärder är samma i de båda dokumenten.

Under varje huvudmål finns ett antal delmål. För varje delmål beskrivs vad Stockholm Vatten kommer att göra och exempel på vad andra aktörer kan göra, samt uppföljning och nyckeltal.

Mål 1. Avfall från boende och verksamma i staden minskar och det som ändå uppkommer tas om hand resurseffektivt.

- 1.1 Stadens invånare och verksamhetsutövare känner till hur de kan minska sin avfallsmängd.
- 1.2 Avfall förebyggs och en större andel produkter och material återanvänds.
- 1.3 Mer material sorteras ut för återvinning.

- 1.4 Förebyggande, återanvändning och materialåtervinning av bygg- och rivningsavfall ökar.
- 1.5 Mängden textil i hushållsavfallet minskar.
- 1.6 Minst 70 procent av matavfallet samlas in för rötning med biogasutvinning och näringsåterförsel.
- 1.7 Minst 40 procent av fosfor i avlopp tas tillvara och återförs som växtnäring till åkermark.
- 1.8 Nedskräpningen i stadsmiljön minskar.
- 1.9 Uppkomsten av marint skräp minskar.

Mål 2. Avfall som kan vara skadligt för människa eller miljö förebyggs och hanteras säkert.

- 2.1 Alla i staden vet vad som är farligt avfall och var det ska lämnas.
- 2.2 Andelen farligt avfall och elavfall i soppåsen är mindre än 0,3 procent med nedåtgående trend.
- 2.3 Farligt avfall i bygg- och rivningsavfall hanteras på rätt sätt.

Mål 3. Avfallshanteringen anpassas till människan

- 3.1 Information och återkoppling är centrala för en väl fungerande avfallshantering.
- 3.2 Systemen för avfallshantering är enkla, har god tillgänglighet och trygga att använda.
- 3.3 Systemen för avfallshantering erbjuder en god arbetsmiljö.
- 3.4 Avfall till återbruk och materialåtervinning ska kunna lämnas till insamling utan bil.

Mål 4. Avfallshantering ska vara en självklar del i stadens fysiska planering.

- 4.1 Vid ny- och ombyggnationer beaktas avfallsfrågorna redan vid den inledande planeringen.
- 4.2 Vid förtätning övervägs helhetslösningar för avfallshanteringen sin täcker in både ny och befintlig bebyggelse.
- 4.3 Mark i staden ska kunna användas för avfallsrelaterad verksamhet.
- 4.4 Hänsyn tas till den omgivande miljön vid insamling och hämtning av avfall.
- 4.5 Nya tekniklösningar prövas och utvecklingen av systemen för insamling och behandling fortsätter.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen anser att avfallsplanen ger ett genomarbetat intryck med många bra åtgärder. Det är dock viktigt att Stockholm Vatten

och övriga berörda delar av staden ges tillräckliga resurser för att arbeta med alla åtgärder.

Förvaltningen kommenterar nedan några av målen. Text ur avfallsplanen markerad kursivt.

Delmål 1.2

Avfall förebyggs och en större andel produkter och material återanvänds.

Det är positivt att återanvändningen ökat de senaste åren genom stadens samarbete med olika insamlingsorganisationer vid återvinningscentralerna.

Åtgärder som berör stadsdelsnämnden:

Vid inköp och upphandling av varor, material och tjänster planera för att minska uppkomsten av avfall.

Detta uppdrag bör riktas till serviceförvaltningen, som genomför stadens ramavtalsupphandlingar och stödjer övriga förvaltningar vid andra upphandlingar.

Produkter och inventarier som inte längre används ska så långt det är möjligt återbrukas.

Denna åtgärd är mycket viktig eftersom det inom stadens verksamheter kastas en hel del funktionsduglig utrustning vid verksamhetsförändringar och ombyggnader, och staden bör föregå med gott exempel. Förvaltningen ser fram emot lanseringen av det planerade verktyget för att underlätta återanvändning av inventarier i staden.

Delmål 1.3

Mer material sorteras ut för återvinning

I staden finns 250 återvinningsstationer för förpackningar och tidningar, men även fastighetsnära insamling främst i allmännyttans fastigheter. Mängden tidningar minskar till följd av digitaliseringen, men mängden förpackningar ökar.

Återvinningsstationerna är en ständigt återkommande fråga, framför allt för att de inte töms och städas ordentligt och medborgarna dumpar annat skräp där, men även för att en del anser att de ligger för långt bort eller för nära den egna bostaden. Förvaltningen beklagar att den föreslagna kommunaliseringen av insamlingen inte beslutats – eftersom det skulle ha blivit lättare för kommunen att ta ett helhetsgrepp över insamlingen av dessa fraktioner.

Det staden har större möjlighet att påverka är stödet till fastighetsägare att starta fastighetsnära källsortering. Det skulle troligen öka insamlingen och minska belastningen på återvinningsstationerna.

Projektet ”Sortera Mera!” drevs av Älvsjö stadsdelsnämnd tillsammans med nio andra stadsdelsnämnder under perioden 2005-2007. Syftet var att öka den fastighetsnära källsorteringen i staden genom stöd och information till fastighetsägare. Erfarenheter av projektet visade att det i processen krävs omfattande stöd och praktisk handledning till fastighetsägarna. Med utgångspunkt i dessa erfarenheter kan Stockholm Vatten utveckla sin information och sitt stöd till fastighetsägare som vill införa fastighetsnära källsortering, men som tvekar på grund av praktiska svårigheter.

Åtgärder som berör stadsdelsnämnden:

Alla stadens pentryn där det uppkommer förpackningar samt tidningar ska ha sorteringsmöjligheter för detta.

Förvaltningen är positiv till denna åtgärd, men undrar varför just pentryn lyfts fram. Gäller det inte hela verksamheten?

Delmål 1.6

Minst 70 procent av matavfallet samlas in för rötning med biogasutvinning och näringsåterförsl.

Förvaltningen är mycket positiv till att ambitionsnivån inom detta område höjts så mycket och att Stockholm Vatten kan stödja verksamheterna i det arbetet.

Åtgärder som berör stadsdelsnämnden:

Stadens verksamheter minimerar sitt matsvinn.

Alla stadens verksamheter ska sortera ut sitt matavfall till biologisk behandling.

Förvaltningen är positiv till matavfallssortering, i alla fastigheter där det går att genomföra.

Delmål 1.8

Nedskräpningen i stadsmiljön minskar.

Åtgärder som berör stadsdelsnämnden:

Se till att park- och grönområden i staden upplevs som rena, välskötta, trygga och tillgängliga.

Hålla en hög standard i stadsdelarnas lekparkers så att de är fria från nedskräpning.

Förvaltningen arbetar kontinuerligt med detta, men då antalet parkbesökare ökar till följd av ökande befolkning kan det vara svårt att utifrån befintlig budget hålla den önskade nivån på städningen. Stadsdelsförvaltningen är därför beroende av de centrala informationskampanjer som genomförs för att minska nedskräpningen. Dessa bör även omfatta dumpning av trädgårdsavfall och annat

material på stadens mark, vilket kan kosta mycket för stadsdelsförvaltningen.

Delmål 2.1

Alla i staden vet vad som är farligt avfall och var det ska lämnas.

Förvaltningen anser att stadens informationskampanjer till allmänheten varit bra och begripliga, t.ex. att inget farligt avfall eller mediciner ska spolas ner i toaletten. Men det är inte så bra att Stockholm Vatten numera står som avsändare för informationen till medborgarna. Till exempel ”Vi tar hand om ditt farliga avfall – Stockholm Vatten”, som tidigare kommunicerats, kan ge fel associationer om vad man bör göra med sitt farliga avfall. Istället bör endast Stockholms stad stå som avsändare.

Åtgärder som berör stadsdelsnämnden:

Stadens verksamheter ska ha kontroll på vilket farligt avfall som uppstår och förvissa sig om att hantering, borttransport och omhändertagande sker på ett korrekt sätt.

Se kommentar under delmål 2.2.

Delmål 2.2

Andelen farligt avfall och elavfall i soppåsen är mindre än 0,3 procent med nedåtgående trend.

Dessa fraktioner är naturligtvis viktigast att sortera ut. Här håller förvaltningen med om att hushållens möjligheter att lämna dessa avfallstyper behöver utvecklas. För bilburna finns möjligheten att lämna färgrester och annat farligt avfall på återvinningscentralerna, dit de kanske ändå har ärende emellanåt för att slänga grovavfall och trädgårdsavfall. Men hushåll som inte har tillgång till bil hänvisas främst till den mobila miljöstationen.

Älvsjö stationsplan trafikeras av den mobila miljöstationen fyra gånger per år, fredagar kl 20-20.45. Förvaltningen anser att den behöver komma oftare, och gärna på helger dagtid, eftersom en fredagkväll kanske inte passar så bra för många invånare, och en del känner sig otrygga att gå ut då. Den kan också stanna på ytterligare någon plats i Älvsjö stadsdelsområde, t.ex. i Solberga.

Åtgärder som berör stadsdelsnämnden:

Förbättrade möjligheter att lämna farligt avfall för verksamheter med små mängder.

Det är positivt om småföretagare samt stadens egna verksamheter, som idag inte får lämna farligt avfall på stadens anläggningar, utan

är hänvisade till mycket dyra transportörer, kan ges förbättrade möjligheter att till en rimlig kostnad lämna sitt farliga avfall.

Delmål 4.3

Mark i staden ska kunna användas för avfallsrelaterad verksamhet

Det är viktigt att planen lyfter fram behovet av mark för avfallshandtering och snöupplag, och att den frågan ska tas upp tidigt i planeringen av ny bebyggelse. Vid exploateringar kan återvinningsstationer och andra kommunaltekniska ytor tas bort, utan att det planeras för ersättningsplatser. Det blir istället ett problem för stadsdelsförvaltningen och trafikkontoret att lösa, då det ofta handlar om placeringar på park- eller gatumark.

Åtgärder som berör stadsdelsnämnden:

Staden kan i samverkan arbeta för att ytor kan få en multifunktionell användning.

Exploateringskontoret och byggherren bör få ett ansvar även för de kommunaltekniska ytorna vid exploateringar.

Bilaga

Förslag till ny avfallsplan för Stockholm 2017-2020 finns på:

www.stockholmvatten.se/avfallsplan